

Handläggare: Yvette Engström
Telefon: 08-508 24 479

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Kartläggning av barn och personal med annat modersmål i Skärholmens kommunala förskolor 2012

Förvaltningens förslag till beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner denna kartläggning av antal språk/dialekter hos barn och personal i Skärholmens kommunala förskoleverksamheter år 2012.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Andreas Thorstensson
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

Andelen barn med annat modersmål har ökat något från 87 % år 2011 till 90 % i år. 90 olika språk/dialekter talas av barnen och 28 av pedagogerna. De mest förekommande språken är arabiska, kurdiska, turkiska, tigrinja och polska. För närvarande har vi 12 barn och 7 pedagoger som talar finska och två barn som talar romani. 44 % av pedagogerna är flerspråkiga.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen för förskola och fritid.

Bakgrund

I Skärholmens kommunala förskolor arbetar personalen enligt ett interkulturellt förhållningssätt. Det innebär att varje pedagog i förskolan ser alla språk och kulturella perspektiv som viktiga. Utgångspunkten är att olikheter befruktar varandra och genererar utveckling. Personalen ser varje barn som en individ och inte som en representant för en grupp eller en kultur.

Verksamheterna strävar efter att tillsammans med föräldrarna ge varje barn som har ett annat modersmål än svenska möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål, om detta ligger i linje med föräldrarnas önskan. Personalen följer riktlinjerna i förskolans läroplan och Skärholmens språkprogram. Modersmålsstöd handlar inte om språkundervisning utan intentionen är att så långt det är möjligt integrera modersmålsstödet i förskolans ordinarie verksamhet. Kartläggningen ökar möjligheten att planera modersmålsstödet på förskolorna. Det underlättar också för att tillgodose talare av minoritetsspråk rätten till att använda sitt modersmål. Denna kartläggning avser läget 2012-10-31. Språkkartläggningar har genomförts sedan 1995.

Ärendet

Syfte

Kartläggningen av barnens och personalens språk och andelen barn som får modersmålsstöd ska kunna användas som underlag för planering av det språkliga stödet.

Metod

I samband med att barnet börjar på förskolan har pedagogerna alltid ett introduktionssamtal med vårdnadshavarna där frågor om språk och kultur tas upp. Det är viktigt att fånga upp deras tankar, reflexioner och önskemål kring barnets språkutveckling. Pedagogerna har liksom förra året svarat på frågan vilka modersmål barnen använder aktivt i hemmet. I år har personalen även redovisat antal barn som får modersmålsstöd via egen pedagog från sin förskola. I år har ett nytt excelbaserat underlag använts för att underlätta insamlandet av information och säkerställa innehållet.

I kartläggningen är definitionen av modersmål det språk varje barn använder aktivt inom familjen.

Resultatet

Vid mätdatumet 2012-10-31 fanns det 29 kommunala förskolor och 1 kommunal dagbarnvårdare i stadsdelsförvaltningen. Sammanlagt var 1 350 barn inskrivna. Av dessa barn hade 1 212 barn ett annat modersmål än svenska, vilket motsvarar 90 %. 1 167 barn med annat modersmål som är födda i Sverige (86 %). 45 barn med annat modersmål är inte födda i Sverige (3 %). Av de 1 167 barnen som har ett annat modersmål än svenska är det 99 barn 8 % som använder fler än ett modersmål (förutom svenska) i hemmet.

Andelen barn med annat modersmål har ökat från 87 % år 2011 till 90 % i år. I år redovisas resultatet enhetsvis. Tidigare har Sättra och Vårberg särredovisats och förskolan Clavis samredovisats med Sättra. Därför kan enbart den procentuella utvecklingen av andelen barn med annat modersmål i Bredäng och Skärholmen jämföras med tidigare år. Det har skett en ökning i båda dessa enheter. Den största ökningen har skett i Bredäng. Men även i år är andelen barn med annat modersmål högst i centrala Skärholmen.

I år finns det 90 olika modersmål redovisade bland barnen. År 2011 var det 75 modersmål redovisade och år 2010 var det 79. De mest förekommande språken är arabiska, kurdiska, turkiska, tigrinja och polska. Antalet barn som har arabiska som modersmål är 21 %. De barn som har enbart svenska som modersmål är 10 %. Kartläggningens resultat visar att det finns 12 barn och 7 pedagoger som talar finska och två barn som talar romani.

Av de ca 300 anställda pedagogerna är 131 personer flerspråkiga det vill säga 44 %, de tillsammans behärskar sammanlagt 28 språk.

Omsättning av resultatet i verksamheten

Personalen på Skärholmens förskolor strävar efter att ge varje barn som har ett annat modersmål än svenska möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. Modersmålsstöd innebär inte språkundervisning utan stödet integreras så långt det är möjligt i förskolans ordinarie verksamhet. Personalen på förskolan visar intresse för barnens kunskaper och uppmuntrar dem att tala sitt modersmål med varandra. På avdelningar där det finns personal och barn som talar samma språk tar sig de vuxna tid att samtala med barnen på modersmålet.

Språkkartläggningen synliggör de resurser som finns och ger stöd i planeringen av arbetet med modersmålsstöd. Kartläggningen ger information om vilka språk barn och personalen talar och utifrån detta organiseras språkgrupper där barn och personal med samma modersmål får möjlighet att träffas. I dessa språkgrupper träffas personal och barn för att prata, lyssna på sagor, leka, göra utflykter eller äta lunch tillsammans. När ett barn börjar förskolan arbetar förskolorna för att om möjligt placera barnet på en avdelning där någon av personalen talar samma språk. Samma gäller vid byte från småbarns- till storbarnsavdelning. Ett utvecklingsområde är att flytta personal mellan olika förskolor för att täcka upp språklig kompetens.

På vissa avdelningar finns det inte personal som talar samma språk som barnen. För att även dessa barn ska få möjlighet att utveckla sitt modersmål tittar personalen på dessa avdelningar tillsammans med barnen på filmer, lyssnar på

musik eller på talböcker inspelade på modersmålet. Föräldrarna uppmuntras att läsa böcker på modersmålet för sina barn. För att underlätta för föräldrarna att göra så har några förskolor byggt upp små bibliotek med utländsk barnlitteratur. Digitala verktyg som Ipads och datorer används som språkpedagogiskt hjälpmedel och för att översätta ord och meningar. Finns det barn och personal på samma förskola med på olika avdelningar, som talar samma modersmål, ser personalen till att dessa träffas när barnen är ute på gården. För att ytterligare säkerställa resultatet av framtida kartläggningar kommer representanter från förskoleenheterna tillsammans med talpedagogen att arbeta fram en gemensam definition av vad "modersmålsstöd via egen pedagog" innebär.

Bilagor

1. Kartläggning av barn och personal med annat modersmål i Skärholmens kommunala förskolor 2012 samt tabeller.